

TEEMA 3. Õpiruumid erinevas tähenduses. Õu kui õpikeskkond, õpiõuede kujundamise põhimõtted. Loodus kui õpikeskkond.

3.1 Õpiruumid erinevas tähenduses

Hymes (1981) on rõhutanud, et lastel peab olema kaks klassiruumi – üks sees ja teine väljas. Õuekeskkonda tuleb kasutada kui siseruumide laiendust. See peab olema õpikeskkond, mis on sama hoolikalt planeeritud, kui toas sisseseatud tegevuskeskused või õpinurgad, ta peab toetama sotsiaalsete ja kognitiivsete oskuste arengut ja teadmiste täiustumist. Sellisel viisil õueala kasutamine loob võimaluse lapse igakülgse arengu visuaalseks jälgimiseks.

Õuekeskkond ei ole kunagi neutraalne – ta paneb tegutsejad proovile ja annab õppijatele tagasisidet nende tegelike võimete, õppimise ja arengu kohta. Seega mõjutab ta adekvaatse enesehinnangu kujunemist. Seega on õuesõppe ala valikul ja kujundamisel väga oluline arvestada sellega, kelle jaoks me seda rajame. Õpiruumi kavandades tuleb mees pidada, et õppimine toimub efektiivsemalt läbi vahetu kogemise, mängu ja võimaluse rääkida. Oluline on emotsionaalne turvatunne, rõõmupakkuv ja lähedane suhe kaaslastega. Õuekeskkond ei ole täidetud mitte ainult „asjadega” vaid ka tähendustega. Maastiku elemendid on palju enam kui see millised nad füüsiliselt välja näevad – nad võivad olla otsaronitavad, allaronitavad, ümberronitavad. Sõltuvalt õppijate eest võivad lapsed näha ümberkukkunud puu tüve kui abi vahendit enese püsti upitamiseks, ratsutamiseks ja „galoppi kihutamiseks”, istumiseks, tasakaalu hoidmiseks, lükkamiseks ja veeretamiseks. Tema tekstuur võib esile kutsuda soovi silitada, torkida või murda. Selles elavad elusolendid tekitavad huvi ja tahet neid lähemalt uurida. Puu kuju annab võimaluse fantaseerimiseks ja tüve lohud, muhud, mustrid saavad mängus hoopis uue tähenduse.

Õuesõppe keskkonnad on sama erinevad kui lapsed ja täiskasvanud, kes seda kasutavad. Iga ala – olgu see siis väike või suur, jagatud või ühendatud, päikeseline või varjusolev – omab omanäolisi elemente, mis mõjutavad viise kuidas seda saab arendada ja kasutada. See tähendab, et välikeskkonnas olevate takistuste leidmine ja ületamine on tähtis esimene samm saavutamaks efektiivset õuesõpet. Mistahes erineva suuruse või kujuga õuealadel on äratuntavad ühised elemendid, millel on positiivne mõju laste õuesõppele.

Hea õpiõu võimaldab lastel:

- olla põnevil, energiline, seikluslik, lärmakas, räpane;
- rääkida, kuulata, suhelda, leida sõpru;
- ette kujutada, unistada, leiutada, fantaseerida;
- luua, leiutada, ehitada, lõhkuda;
- uurida, jälgida, avastada, katsetada oma ideid ja teooriad;
- teha helisid ja muusikat, väljendada mõtteid ja tundeid;
- leida mustreid, teha märke, uurida erinevat infot ja materjale;
- luua ja ellu viia kontseptsioone ja ideid;
- olla aktiivne, joosta, ronida, sõita rattaga, hüpata, visata;
- külvata, hooldada, kasvatada, harida;
- peitu pugged, lõõgastuda, leida rahu, reflekteerida;
- olla vastutustundlik, olla sõltumatu, teistega koostööd teha.

Ülesanne: Kujutage ette olukordi, kus tegevuseks on vaja midagi sellist, mida õuealal ei ole. Pange need siia kirja ja pakkuge välja lahendusi, mida saab ette võtta, et tegutsejate vajadusi rahuldada.

-
.....
.....
-
.....
.....
-
.....
.....
-
.....
.....
-
.....
.....

-
.....
.....
-
.....
.....

Füüsilised elemendid, mis rikastavad õpiruumi õues

PUU

Sõltuvalt õppijate east võivad nad näha ümberkukkunud puu tüve kui abi vahendit ratsutamiseks, enda püsti tõmbamiseks, istumiseks, tasakaalu hoidmiseks, lükkamiseks ja veeretamiseks, peitmiseks, uurimiseks, orienteerumiseks jne. Tema tekstuur võib esile kutsuda soovi nuusutada, silitada, torkida, vaadelda, jäädvustada või murda. Selles elavad elusolendid tekitavad huvi ja tahet neid lähemalt uurida. Puu kuju annab võimaluse fantaseerimiseks, ja tüve lohud, muhud, mustrid saavaderinevates tegevustes või mängus hoopis uue tähenduse.

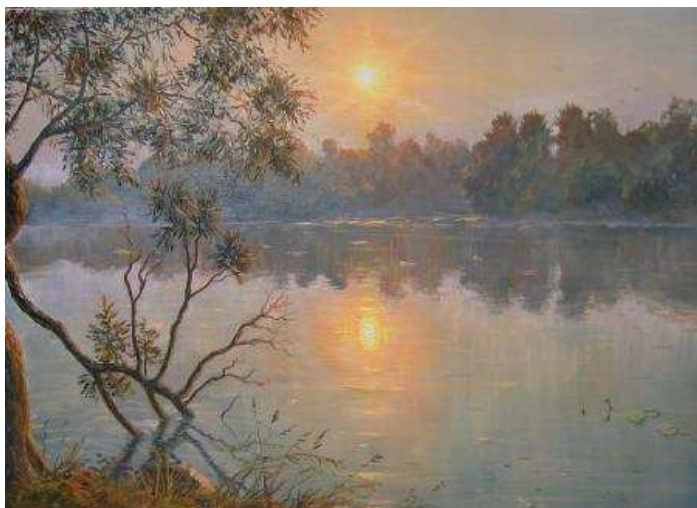
KIVI

Enamasti peetakse kivi all silmas tahket mineraalset vormi, mis on liivaterast suurem. Aga kui me mõtleme mida nendega teha saab või milliseid ideid nad inimestel tekitavad, võime taaskord üles lugeda erinevaid tegevusi – ronida, mõõta, võrrelda, ehitada, uurida jne.

VESI

Vesi ehk divesinikmonooksiid ehk vesinikoksiid ehk oksidiaan on keemiline ühend keemilise valemiga H_2O . Seega koosneb üks vee molekul kahest vesiniku ja ühest hapniku aatomist. Vesi on rahustava toimega. Ta võimaldab erinevaid tegevusi vees ja veega.

TULI

Tuli on kõrge temperatuuril põlemisel leekide moodustumisel ilmnev nähtus, mille käigus eraldub valgust ja soojust. Tule tekkimise eelduseks on kütuse ja oksüdeerija olemasolu (näiteks õhuhapniku) ning süttimistemperatuuri ületamine. Tuli on alati inimestes üheaegselt nii hirmu kui huvi tekitanud. Tuli on sõber! Tuli aitab sooja saada, süüa teha, valgustada. Kaminas põleva tule vaatamine on isegi rahustav. Kahjuks muutub tuli kontrolli alt väljudes vaenlaseks, kelle solo-esinemist me ei soovi kuulda ega näha.

Õuesõpe on efektiivselt toetatud kui lastel ja täiskasvanutel on hea ligipääs õuealale ja võimalused vabalt liikuda toa ja õue vahel. Turvalised sisse- ja väljapääsud ning piirded on vajalikud turvanõuded, mis annavad täiskasvanutele meelerahu kui nad lasevad lastel vabalt liikuda ja avastada. Nii lapsed kui täiskasvanud vajavad kaitset äärmuslike ilmaolude eest (katusealused). Juurdepääs veele rikastab tegevus- ja õppimisvõimalusi aastaringselt ja muudab kuuma ilmaga taimede eest hoolitsemise lihtsamaks. Erinevad kõvad ja pehmed pinnased ning madalad künkad pakuvad lisahuvi, huvitavaid uusi vaatenurki ja on tihti katalüsaatoriks mänguideedele.

Laste loovuse ja fantaasia arengu toetamiseks peab õpetaja olema valmis looma uusi õpiruume lasteasutuse lähiümbruses:

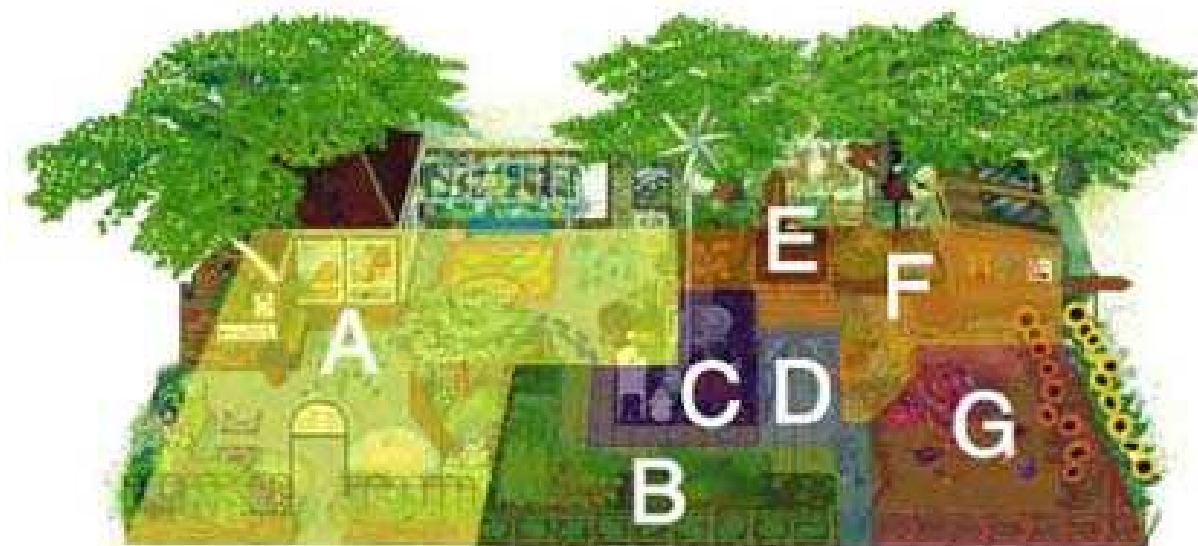
- Lapsed tahavad tunnelit - siis me mõtleme näiteks, kuidas tekitada juba õuealal kasvavatest taimedest tunnel või muretseme materjali, millest saaks tunnelit ehitada.
- Lapsed tahtsid paadiga mängida - ja meil õnnestub hankida väike puupaat, mis on mängult jõe peal.
- Lapsed tahtsid rongi ja me suutsime hankida ümmargusi puupakke, millest seda teha.
- Lapsed tahtsid onni ja me muretseme materjali, millest seda ehitada.

Seega me lähtume laste mõtetest ja täiskasvanutena aitame neil teoks saada.

Milliseid alasid ja subjekte võiks ühes õpiõues olla ja milliseid eesmärke on võimalik läbi nende saavutada?

Ülesanne: Vaadake õpiõue skeemi ja kirjeldage, milliseid objekte seal olla võiks.

A – Millised objektid võiksid sellel alal paikneda?

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

B – Millised objektid võiksid sellel alal paikneda?

1.

2.
3.
4.

C – Millised objektid võiksid sellel alal paikneda?

1.
2.
3.

D – Millised objektid võiksid sellel alal paikneda?

1.
2.

E - Millised objektid võiksid sellel alal paikneda?

1.

F - Millised objektid võiksid sellel alal paikneda?

1.

2.

3.

4.

G - Millised objektid võiksid sellel alal paikneda?

1.

2.

Õpiõued Austraalias: järgnev materjal ja pildid pärinevad Austraalia õueõppijate blogist *Let the children play – inspiring early childhood education*

<http://progressiveearlychildhoodeducation.blogspot.com/> Vaata sealt lisaks pilte.

Suured puupakud erinevate alade piireteks:

Õuesõpe alushariduses. Koostanud Lehte Tuuling TLÜ Rakvere Kolledž

Taimedest majakesed, varjatud nurgakesed, tunnelid:

Alad esinemiseks, arutlemiseks, juturääkimiseks jne:

Väljakutseid esitavad elemendid:

Õuesõpe alushariduses. Koostanud Lehte Tuuling TLÜ Rakvere Kolledž

Vesi:

Looduslikult niiske maa

Vihmavee kogumise nõu

Voolav vesi

Liiv:

Koht kus hoida liivamängu vahendeid

Liivamängu vahendid: papist torud ja lauatenise pallid, pannilabidad, taignarull, lehtid, sõelad, merekarbid, mõõdulusikas, mõõdunõu, aiatööriistad ja kindad, värvilised purgid, uhmer ja nõu, kivid, filtrid, riideribad, autod ja veokid, mudelraudtee lisad –tunnelid, puud, inimesed, loomaaia- ja taluloomad, kunstlilled ja vaasid, puulusikad, ämbrid, värvilised kivid, šheikerid, nõud, reha, puust segamisalus, suured puust klotsid, väiksemad ehitusklotsid, torud, vintsid, männikäbid, pähkliid, purgid ja kaaned, maitseaine topsid, papp, küpsetuskausid, pannid, väikesed kannud, supikulbid, pesupulgad, pudrunui jne

Õuesõpe alushariduses. Koostanud Lehte Tuuling TLÜ Rakvere Kolledž

Taimed:

Toidutaimed

Õuesõpe alushariduses. Koostanud Lehte Tuuling TLÜ Rakvere Kolledž

Väikesed mängupaigad

Salajased ja “metsikud” paigad

Sensoorne aed (meelte arendamise aed)

Onnid

Õuesõpe alushariduses. Koostanud Lehte Tuuling TLÜ Rakvere Kollidž

Meisterdamise paigad

Ülesanne: Mõtle oma kodu lähiümbrusele ja pane kirja kuhu võiks lastega minna õppima.

-
- This image shows a template for primary-ruled paper. It consists of ten horizontal rows. Each row begins with a large black dot on the left margin, followed by a series of small black dots forming a horizontal line across the page. The rows are evenly spaced and extend from the top to the bottom of the page.

-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-

Kuhu veel võib õppima minna?

- Loomaaed
- Kaitseala keskus
- Rand
- Hooldatud metsad
- Jalgrajad, maa teed
- Vana raudtee
- Muuseumid, linnused, lossid ja muud ajaloolised objektid
- Mänguväljakud
- Avatud alad linnaruumis
- Aed ja õueala
- Lähiumbruse loodus (park, metsatukk, veekogud, põld jne.)
- Aiandid, puukoolid, botaanikaaed
- Kooliõu, lasteaia ala
- Õpiõu
- Lapse koduõu

Õuesõpe alushariduses. Koostanud Lehte Tuuling TLÜ Rakvere Kolledž

- Tänav, maantee
- Transpordisõlmed
- Kohalikud asutused, ettevõtted, töökojad
- Kauplus, turg
- Raamatukogu
- Matkal, laagris
- Teater, kontsert, tsirkus
- Kirik, surnuaed, kabel
- Farmid, laudad, tallid, hipodroom
- Õppekäigud, ekskursioonid kodukohast eemal olevate objektide külastamiseks
- Teemaatilised päevad (leiva-, mere-, viikingitepäev)